



Bil! Bul! Ol!

Tosun Bekir Bayraktaroğlu

Çeviri:

Orner Çolakoğlu-Jasmina Subaşic Çolakoğlu

SUFI
KİTAP



İÇİNDEKİLER

7 Ön Söz

1. BÖLÜM

KALBİNİ BİLMEK

ALLAH'İ BİLMENİN ANAHTARIDIR

- 11 Ey Bu Sözleri Okuyan Dost
29 Maksudını Unutma
36 Dinimiz İçin Yaratıldı
39 Yaratılma Sebebine Basiretle Bak
45 Ey “İnsan” Olmak İsteyen Talip
55 En Yüksek İbadet Şekli, Saf Muhabbetten Yapılan Kulluktur
62 Can Kardeşim, Kalbin Cilalı Bir Aynadır
65 Varlık Âlemi İlâhî Sıfatların Sırrını Taşır
67 Âlemlere Rahmet Olarak Geldin
93 İlim, Bilgi, Hikmet ve İrfan
97 “En Hayırlınız En Güzel Ahlaka Sahip Olanlardır”
100 Edep Bir Tâc İmiş Nur-i Huda’dan
107 Yumuşak Huyululuk Müslümanlığın Biricik Alametidir

2. BÖLÜM

İBADAT Ü TAATLA RIZA KAPISINI ÇAL

- 117 Gerçek İman ve İbadet Zorluklarla Mücadeledir
123 Ezan-ı Muhammedî O’nun Varlığının Daimi Tecellilerini Hatırlatır
127 Kible Kulun Sevgili’yi Aradığı Yerdir
131 Mümin Namazda İlâhî Yüceliklere Kanat Açar
135 Namaz Yaratıcı’nın Huzuruna Giriş İznidir

- 137 Namaz Kılan, Allah'ın Elçisi Makamındadır
147 Riyazet İtaat ve Tevazuya Erme Çabasıdır
151 Marifete Giden Yol Allah Zikridir
159 Gerçek Zikir Daima Huzurullahta Olduğumuz Şuuruna Yüксеlebilmektir
166 Kim 10 Muharrem'i İhya Ederse Ölüm Geldiğinde Hiçbir Acı Duymaz
171 Allah İçin Kurban Olmak Fedakârlığın Müntehasıdır
176 Kurban, Kulun Rabb'ine Yaklaşmasıdır
180 Bize İsmail^(as)'in Sabrını, İbrahim^(as)'in İtaatini Öğret
184 Misafirlere İzzet Edip Hediyeler Vermesi Beyt'in Sahibi'nin Şanıdır
190 Ramazan Bizim Şefaathimizdir
209 Oruç Kalbin Nurudur
212 "Allah'a Hakiki Kulluğun Kapısı Oruçtur"
217 "Merhametli Olana Allah Merhamet Eder"
221 Ramazan Ayında Neden Oruç Tutuyoruz
226 İnsani Ruha Bütün Duyularla Oruç Tutmak Farzdır
230 "Ramazan Ümmetimin Ayıdır"
234 Ramazan Bereket Ayıdır
237 Gülün Rayıhasına Ermek İçin Dikenine Katlanmak Zorundasın
241 Oruç Daimi Bir Şekilde Şuurlu Olmaktır
244 Orucun İç Manası Kalp, Ruh ve Zat İçindir
248 Açlık ve Terkte Hikmet Menbaları Vardır
254 Kalbine Yaz, Hayatta Asli Kılavuzun Olsun

3. BÖLÜM

SANATÇI, EL-CEMİL'İN CEMALİNİ YANSITMAYI AMAÇLAR

- 259 Sanat: İslâmî Yaklaşım

1. BÖLÜM
KALBİNİ BİLMEK ALLAH'I BİLMENİN
ANAHTARIDIR

“Nefsini bilen Rabb'ini bilir”

Ey Bu Sözlere Okuyan Dost

Şu anda çarpmakta olan kalbinin içinde bulunan ruhun şüphesiz ki Yaratıcı'sını gördü ve bildi. Bedenine girmeden evvel, ruhlar âlemindeyken, ruhuna varlık sebebinin O'nun kulu olmak, O'nun mahlûkatına hizmet etmek olduğu öğretili.

İnsanın yaratılış gününde Rabb'imiz bütün mübarek peygamberlerin ruhlarının yanı sıra Âdem'in bütün torunlarının, yani bizlerin de ruhlarına sual buyurdu:

"E lestü bi rabbikum?" [Ben sizin Rabb'iniz değil miyim?]

Ve ruhlarımız, *"kalu bela"* [Evet, öylesin!] dediler. Sonra ruhun, o lezzetli birlik âleminde bu yalnızlık yurduna, fiziki varlığının bu elem ve kederler hanesine bir imtihana tabi tutulmak üzere gönderildi. Ruhun, anavatanı olan o ebedî ilâhî âlemden, birkaç günlük bir hayat sürmek için bu fâni diyara nüzul etti.

Zatındaki/özündeki hazineyi har vurup harman savurma; aslını bil; teyakkuz üzere ol; sabır göster; aşkın alevleriyle nefsini arındır ki böylece ruhunu saf bir hâlde tutabilesin. Aman dikkat! Ağâh ol ki bu beden ancak ve ancak senin ruhunu taşımak için verilmiş binek hayvanıdır. O bineğin maddesinde bulunan arzu, ihtiras ve şehvetlere kapılırsan ve onunla aynı şey olduğunu zannedersen namaz, niyaz ve dua yerine yaptığın şey anırmak olur; insanlığını kaybedersin. Kalbinin nurunu gafletin karanlık perde-

leriyle örtme. Eğer örtersen, ruhun, Rabb'iyile zamanın evvelinde yaşadığı birlik hâlini unutarak bu fâni hayatı, sonu zanneder.

Hakk Teâlâ Hazretleri bir hadîs-i kudsîde ne buyuruyor kulak ver:

“Arşından büyük, kürsîmden geniş, semâvat mülkünden daha muhteşem ve cennetimdeki bütün mücevherlerden daha zengin bir sarayım vardır ki üzerinde durduğu zemin iman, üstündeki semalar ilim, güneşi Bana duyulan hasret, ayı Bana duyulan muhabbet, yıldızları düşünceler, bulutları akıl, yağmuru merhamet, nehirleri hizmet, bahçeleri itaat, ağaçlarının meyveleri hilm ve mülayemet, odaları da diğergamlıktır. O saray dört rükün üzerinde durur: Allah'a tevekkül, sabır, tenevvür ve Allah'ın verdiklerine rızadır. Dört de kapısı vardır: ilim, arkadaşlık, nezaket ve Allah'ı zikretmek. Bil ki o saray benim imanlı, muhabbetli kulumun kalbidir ve Ben orada ikamet ederim.”

Kalbine malik ol, onu Hakk'a doğru çevir. Kalbini temiz tut ve onu sükûnet üzere bulundurmaya gayret et. Böylelikle kendi hakikatinden, kendi aslından kayıp koparak uzak düşmezsin. Ve eğer nefsini bilir hâle gelirsen kalbinde O'nu bulursun. Yazıklar olsun o kimseye ki kalbini terk edip gerilerde bıraktı. Kalbinin hakikatini bilen ise Allah'ı buldu.



Şimdi lütfen kulağından gaflet pamuğunu çıkar. Asla unutmamız gereken bir şey var. Her şeyi unutsan da bunu unutmasan, gam değil, korkma. Varlık âlemi içindeki her şey, bu hariç her bir işe kabildir, ancak bu şimdi söyleyeceğimiz şeyi sadece insan yapabilir. O yüzden Hakk Teâlâ şöyle buyurdu:

“Andolsun ki Biz, hakikaten insanoğlunu şan ve şeref sahibi kıldık...”
(İsra Sûresi, 17:70)

İnsan, o şeyi yapabildiği takdirde kalbi temizlenir, cehaleti bilgeliğe, nefreti de muhabbete dönüşür. Bu hayat bir imtihandır.

Her bir şeyi yapsan da bu bahsettiğimiz şeyi yapmasan, o zaman imtihandan kalırsın. Diğer her şey boştur, faydasızdır, akıl hariç...

Akıl; saf nurdur, tıpkı Allah'ın bize üflediği ruh gibi... Akıl nimeti sadece insanda vardır. Bu, Allah'ın sadece sana verilmiş bir emanettir ve seni O'nun nazarında yüksek mertebelere çıkararak şeydir. O sebepten aslını ara, nereden geldiğini ve akıbetinin ne olacağını bil. Şanı yüce Allah buyuruyor ki,

"Şüphesiz Allah, müminlerden canlarını ve mallarını, kendilerine vereceği cennet karşılığında satın almıştır..." (Tevbe Sûresi, 9:111)

Bedeninin senden talep ettiği ve sadece bir gün sürecek eğlence ve oyunlar karşılığında kendini bu dünyaya ucuza satma. Aklını kullan da cennetteki ebedî hayatı tercih et.

Bu hayatta yapılabilecek tek şey Rabb'imizi sevmektir. O'nu sevmekten başka yapacak ne var ki? Ancak, buna inanabilmek, bunun farkında olabilmek için hissetmeli, O'nu tanımalıyız. Tanıyabilmek için insan öğrenmeli, gerekli bilgiyi tahsil etmeli. Rabbimiz diyor ki,

"... Bilenlerle bilmeyenler hiç bir olur mu? Doğrusu ancak akıl sahipleri bunları hakkıyla düşünüp öğüt alır." (Zümer Sûresi, 39:9)

Allah'ın Habîbi Hz. Peygamber Efendimiz^(sav)'e bir adam şöyle sordu: "Ey Allah'ın Resûlü, en hayırlı amel nedir?" Fahr-i Kâinat Efendimiz cevap buyurdular, "Rabb'ini bilmektir." "Nasıl bir ilimle bilmekten bahsediyorsunuz, ey Allah'ın Resûlü?" dediler. Ve Hz. Peygamber Efendimiz şöyle buyurdu, "Rabb'inizin bir ve tek, bütün kusurlardan münezzeh, en güzel ve bütün kemal sıfatlarıyla sıfatlanmış olduğunu bilmektir." Bu sefer şöyle dediler, "Ey Allah'ın Resûlü, biz size en hayırlı ameli sorduk, siz bize düşünce ve ilimden bahsediyorsunuz." Hz. Peygamber Efendimiz bunun üzerine şöyle buyurdular, "Biliniz ki Rabb'inizi bilip hatırlayarak/zikrederek her ne yaparsanız en hayırlı iş odur ve ondan herkes istifade eder, diğer yandan bir şeyi, en güzel şekilde yapmak için

bütün ömrünüzü harcasanız, O'nu bilip zikretmeksizin ancak boş bir iştir."

Bu sefer Peygamber Efendimiz'in sevgilisi Hz. Ali^(kv) Efendimiz'e kulak verelim:

"İlim, biriktirmek için gayret ettiğiniz dünyevi servetlerden sizin için çok daha hayırlıdır. Zira ilim sizin için bir kalkandır, hâlbuki topladığınız o servetleri muhafaza etmek için ömrünüzü harcarsınız. İlim muhakeme ederek yargılar, mal ise her zaman yargılanır ve sıklıkla da kınanır, mahkûm edilir. Servetiniz har-candıkça azalır, hâlbuki ilminiz başkalarına verildikçe çoğalır."

Yani Efendimiz Hazretleri'nin bizlerden yapmamızı istediği gibi:

"İlim Çin'de dahi olsa talep ediniz."



Allah Teâlâ buyuruyor ki, "*Ya Bana kulluk edersin yahut da kendi nefsinin emirlerine...*" Bu, O'nun ilâhî kanunudur; ya sonsuz ihsan sahibi Efendi'ne sığınırısın yahut da Hakikat'i tatma nimetinden ebediyen mahrum kalırsın. Her şeye kadir olan Zat, bu konuda seninle müzakere edecek değil! İnsan en asil bir şekilde doğar, zira ilâhî sıfatlara sahiptir. Yaratılmış diğer her şeye olan üstünlüğü fiziki görünümünde değil, aslında/özündedir.

O yüzden aklını kullan da O'nun sende gizli olan hazinelerini ara. Amma zâhirî görüntüne, bedenine öyle kıymet veriyorsun ki onu kendin zanneder hâle gelmişsin. Bedenin, bindiğin merkep mesabesinde olduğunu görmüyor musun? Bu dünya da o merkebin ahır ve otlandığı arazidir. Şimdi, merkep bu dünyanın tarlalarında yazın yeşil otlardan, kışın da kuru samanlardan yiyor. Peki, aslı ilâhî olan ruhun için otlar saman layık bir rızık mıdır? Eşeginin kuru samanından yiyen bir efendi hiç duyulmuş mudur acaba? Şimdi, bilesin sen kimsin; ulvî âlemlerdeki esas vatanın neresidir...

"Kim ki nefsini bildi, muhakkak ki Rabb'ini bildi."

Bu dünyayı, ona bağlanmaksızın kendisine belli bir mesafede tutan, yük hayvanını terbiye ederek kontrol altında tutan kişi, onu doğru yola götüren ve daha da iyisi, aynı yola giden diğer birçok biniciyle birlikte götüren kendi nefsinin de Rabb'îyle bilecektir. Ancak, otlama sahası olan bu dünyada merkebinin oraya buraya çekip gitmesine müsaade eder de evinden uzaklara sürüklenip amaçsız bir şekilde kaybolursan, tıpkı tepeye tırmanırken merkebinin sırtına alan ahmak gibi merkebinin kölesi hâline gelersin.

Başka bir teşbih ile diyecek olursak; bu dünya her şeyin aks-i sedasını iade eden dik bir dağ gibidir. Hayır şer, ne dersin, ne yaparsan, ne hisseder veya düşünürsen, sana daha gür bir aks-i seda ile geri döner. Elbet istersin ki her yankı hoş nağmelerden, tatlı terennümlerden oluşsun. Ama ne yazık ki hayır! Dağ nutka gelseydi şöyle derdi: "Benim kendi iradem yok; ancak senin gölgen ve yankınım. Sen her ne isen ancak sana onu gösteririm!"

"Bu dünya ancak ahiretin ekilebilir bir tarlasıdır. Burada her ne ekersen ahirette biçersin."



Kendini diğer insanlardan ayırma. Sen onlardan ne daha hayırlısın ne de daha kötüsün; bu işin içinde hep birlikte varız. Bütün insanlık Allah'ın ailesi, ayalı gibidir! Allah Teâlâ, "Âlemlerin Rabbi", Hz. Peygamberimiz ise O'nun bütün insanlığa ve bütün âlemlere rahmetidir. Ve Allah'ın ayalı içinde en sevdikleri, birbirlerini sırf O'nun için sevenlerdir. Biz Müslümanlar, kendisine Müslüman diyen bazılarının yaptığı gibi incitmek, yaralamak için yokuz; bize verilen vazife, iyileştirmektir, her şeye iyi gelmektir. Zihinleri dengesizleşmiş, kalplerini maraz bürümüşler için İslâm bir şifahanedir. Yetkili doktorların başı da Allah'ın Habîb-i Ekremi olan Hz. Muhammed Mustafa *sallallahu aleyhi ve sellem*'dir. Kur'an-ı Kerîm eczanedir, Peygamber Efendimiz'in bize hadislerle gelen sözleri ve fiilleri de hastalıkları geçirme garantili tedavi reçeteleridir. İşte bir örnek:

Allah Resûlü^(sav) Hz. Ali^(kv)'e şöyle dedi:

“Ey Ali! Rabb’ine, O’na yakın mukarreb meleklerden daha da yakın olmak dilersen seni terk eden arkadaşlarını terk etme; seni günlük rızkından dahi mahrum etmeye çalışanlara cömertliğini ziyadeleştir; sana zulmedenı affet.”

Kurtuluşumuz, Rabb’imizin dostlarının ve sevdiklerinin yolunu tutmaktır. O yüzden O’nun yarattıklarının hepsine hizmet et, başkalarının mutluluğunu kendi mutluluğuna tercih et. İslâm hakikatine erdiğinde bütün mahlûkatın, Yaratıcı’larına ne denli yakın olduğunu ve onların yapıyor görüldüğü her şeyin aslında Rabb’leri tarafından vücuda getirildiğini göreceksin. Müslüman, zâhiri de bâtını da tertemiz kimsedir. Kalbinin temizlenmiş, cilalanmış aynası ise, güzelliği ve doğruluğu Allah’ın Habîbi’nden ortaya çıkan ilâhî nur ile belirginleşip bilinen her şeyi yansıtacaktır. Allah Teâlâ kalplerimizi temizleme konusunda ve orada kendi Muhammed’imizin vücuda gelip doğması için bizlere meded ü inâyet buyura! Rehberimiz o, *sallallahu aleyhi ve sellem...* Şefaât edicimiz o, *sallallahu aleyhi ve sellem...* Ümidimiz o, *sallallahu aleyhi ve sellem...*

Ve, “Yaratılanı sev, Yaratan’dan ötürü.”

Her bir anımızın ahiret hazırlığı yapmak ve başkalarının da bu hazırlığı yapmasına yardımcı olmak için sarf edilmesi gerekirken, birçok kimse bu kısacık hayatlarımızda dünyanın zinetlerine kanarak Allah’ı ve ebedî hayatı unutuyor. Birbirimize yardım etmek için yapabileceğimiz tek şey, şayet bunun farkındaysak, hakikati söylemek, birbimizle ilgilenmek ve nasihat etmektir, fakat bunları yapmamıza rağmen kimseye sahih bir iman veremeyiz. Bunu peygamberler dahi yapamazlar. Allah *celle celâluhu* diyor ki,

“(Habîbim!) Şüphesiz ki sen, sevdiğin kimseyi hidayete erdiremezsin; fakat Allah, dilediği kimseyi hidayete erdirir. Çünkü O, hidayete erecek olanları en iyi bilendir.” (Kasas Sûresi, 28:56)

ve

“Hâlbuki Allah’ın izni olmadan hiçbir kimsenin iman etmesi mümkün değildir. Azabı akıllarını kullanmayan (imansız)lara verir.” (Yûnus Sûresi, 10:100)

İmana layık olmak için bir kimse evvela Efendimiz Hazret-i Muhammed^(sav)’in Allah’ın hak resûlü olduğunu tüm kalbiyle tasdik, diliyle de ikrar ve ifade etmelidir. Ayrıca, bütün mahlûkatın Allah’ın ilk yarattığı şey olan nur-ı Muhammedî’den ortaya çıktığı gerçeğini tefekkür etmelidir. Her şey hakkında hüküm verebilecek yegâne kıymet terazisi bizim sevgili Peygamberimiz’dir, ki o şöyle buyurur:

“Allah’ın ilk yarattığı şey benim nurum, ruhum, aklım ve kalemdir. Âdem su ve toprak arasında iken ben nebi idim. Kim beni görürse hakkı görmüştür. Din benim sözlerimdir, tutulacak yol benim sünnetimdir, hakikat ise benim.”

Allah Teâlâ, Habîbi’ne hitaben şöyle demektedir:

“Ve Biz seni ancak âlemlere rahmet olarak gönderdik.” (Enbiya Sûresi, 21:107)

“(Habîbim!) Mümin olmuyorlar diye âdeta kendini helak edeceksin!” (Şu’ârâ Sûresi, 26:3)

Allah Teâlâ ayrıca şöyle buyuruyor:

“Şanın hakkı için, size kendi içinizden öyle (izzetli) bir peygamber geldi ki, sıkıntıya düşmeniz ona çok ağır gelir; size çok düşkündür, müminlere karşı çok şefkatlidir, merhametlidir.” (Tevbe Sûresi, 9:128)



Hayatını yarın endişesi ve dün pişmanlığıyla yaşıyorsun. Peki şu içinde bulunduğumuz an ve dem ne olacak! Nasıl kullanacağını bilmezsen zaman, keskin bir kılıca dönüşür ve onu tutan eli kesiverir.

Zamanın özü andır; içinde yaşadığımız an... Dün değil, yarın değil; *şu an*... O daha küçük bir parçaya bölünemeyecek anla ilgili aklını kullan, gayrete gel ki içinde bulunduğumuz o an, zamanın ruhudur. Bizim tek hakiki gerçeğimiz bu andır. Görmüyor musun, nice kereler olur ki şimdiki anı bir anda kaybedersin. Kişinin servetini heba etmesi günahdır; savurganların en kötüsü, zamanını heba edendir. Hakikat ve bütün varlık şimdi içinde bulunduğumuz *andadır*: *şu anda* içine çektiğin nefes. O bir andan, o bir demden almış tane olunca *şimdi* dediğimiz şeye bir dakika diyoruz; dakikalardan saatler, saatlerden günler... Derken asırlar... Ama hakikat hep o *şimdiki bir andadır*. İlâhî olan ve Allah'a ait olan o *andan* bahsediyoruz. Geçmiş kayıp bir hatıra, gelecekse belirsiz, meçhul bir ümit... Allah Teâlâ buyuruyor ki,

“... O, her an ayrı bir şe'ndedir.” (Rahman Sûresi, 55:29)

Ve O'nun Sevgili Resûlü de bu konuda şöyle buyuruyor:

“Zinhar dehre (zamana) sövmeyiniz, zira dehr Allah'tır.” (Müsned, 2:259)

Hz. Ali *kerremallahu vechehu* Efendimiz'in de dualarında Allah Teâlâ'ya, “Ey Dehhâr!” yani, “Ey zamanı evirip çeviren! Ey sonsuz an!” diye hitap ettiğini biliyoruz.

İşte o anın hakkını yaşayarak verirsen, “Sonsuz An” olan Allah Teâlâ o anı ezelden ebede uzatabilir, çünkü şimdiki an zamanın ruhudur.

Ruhunun, vücudunun bütün azalarına nüfuz etmesi gibi, *anın* farkında olursan ve onu yaşarsan şimdiki zaman bütün hayatına müspet etki edecektir.

Ey nefesleri sınırlı olup da anı harcayan, yazıklar olsun sana!

Gözünü korkutup da anı yaşamaktan seni alıkoyan nedir?



Allah her an vardır, lakin görünmezdir. Görünmezdir, zira O'na bakabilecek göz yoktur. Güneş'e bakarken gözlerin kamaşır da

bir şey göremez olursun, ama dolunayı gönlünce seyredebilirsin. Ay'da gördüğün de Güneş'in ziyasının yansımından gayrı bir şey değildir. Bunun gibi, Allah Teâlâ'nın nur-i Zat'ı, Habîbî'nden yansır. Bu dünyada Allah'ın nurunu görmek dilersen, O'nun Habîbî'nin cemaline bak, mübarek dudaklarından dökülmüş sözlere ve amel-lerine nazar et.

Sözler, bir kişinin içinde bulunduğu manevi hâlin kokusunu taşırlar. İnsanın kalitesini tayin eden, sözleridir. Söz söylemek, söz vermektir. O yüzden ağzından çıkan kelimelere çok dikkat edin. Denilir ki, "Bir adama not vermek istiyorsan onu konuşur."

Her zaman hakikati konuşmaya özen göster. Nazikâne ve olumlu konuş ya da sükût et. Başkaları hakkında şüpheci veya ön yargılı olma.

Allah Teâlâ şöyle buyuruyor:

"Ey iman edenler! Zannın birçoğundan sakının. Çünkü zannın bir kısmı günahtır. Birbirinizin kusurlarını ve mahremiyetlerini araştırmayın. Birbirinizin gıybetini yapmayın. Herhangi biriniz ölü kardeşinin etini yemekten hoşlanır mı?..." (Hucûrât Sûresi, 49:12)

Bir söz verirsen onu her hâlükârda tut. Hiçbir anlam veya bağlam taşımayan şeyler konuşmak suretiyle sözlerini boş harcama. İnsan boşa yaratılmadı. Nefeslerin sayılı; bomboş şeyler konuşarak onları çarçur etme. Allah Teâlâ sözlerin muhakkak Kendisi tarafından duyulduğunu söyler.

Ve o güzel sözleri söyleyen kişi bunların semeresini alır. Bil ki her ne söylersen Allah dinlemekte. Ve Sevgili Efendimiz de şöyle buyurdular:

"Allah hakiki kullarının ağzından konuşur."

Diline hâkim ol, kimseyi aşağılama, kimseye hakaret etme. Haşin sözler, ta kalbe inen derin yaralar açar. Böyle sözlere muhatap olmakta incinen sen isen, o zaman sana zulmedenlere "selâm" de, geç. Çünkü şöyle buyurulmuştur:

“İnsanın selâmeti, dilini muhafaza etmesindedir.”

Sözlerin en hayırlısı Kur’ân-ı Kerîm’de geçenlerdir ve o sözleri söylemenin en hayırlı yolu da onları Habîb-i Ekrem Efendimiz’in söylediği gibi söylemektir. Onun için Efendimiz’in hayatını iyi tetkik ve tahsil eyle.



İnsan sureta küçüktür amma iç dünyası kocaman bir âlemdir! O kadar büyüktür ki onun kalbine Allah sığar! Allah Teâlâ Kendisi bizzat şöyle buyuruyor:

“Ben, Ben’i seven mümin kulumun kalbine sığarım.”

Hakk Teâlâ, lâ-teşbih (benzetmek olmasın), devasa bir şehir gibidir: Yedi kat sema, yedi katman dünya ve aralarındaki her şeyle arş, kürsî, levh-i mahfuz, kalem, cennet ve cehennem, kâinat, hepsi ama hepsi bu şehrin içindedir. “İnsan ve Kur’ân ikiz kardeş gibidirler” sözünün manası budur. Bu şehir, her bir şeyin daima seyahat üzere bulunduğu dört yolun kavşağında yer almaktadır. Ve göz, kulak, dil ve el denilen dört kapısı vardır. O şehrin merkezinde kalp denilen bir taht vardır. Allah’ın hâkimiyeti o şehirde her an caridir. Onun mülkü ruh, hazinesi muhabbet ve şefkat, kanunu teslimiyet, hükûmeti de akıldır. O şehre her giriş yapan, akıl tarafından taranır, aranır ve teslimiyet yasasına tabidir. Bazılarına giriş izni çıkar, bazısına çıkmaz. Kimisi göz kapısından girer ve el kapısından çıkar. Kimisi kulak kapısından girer ve dil kapısından çıkar. Ancak herkes aklın taramasından geçer ve orada görüntüsü alınarak aklın gizlice elinde tuttuğu hafıza denilen dosyaya kaydedilir.

İnanan, inanmayan herkes bu şehir gibidir; ama inanan bir kişinin durumunda akıl sadece güzel, hayırlı ve hikmetli olanı geçirir; ancak onların şehre girişine izin verilir ve girdikten sonra orada çoğalırlar.

“Mallarımı Allah yolunda harcayanların durumu, yedi başak bitiren ve her başakta yüz tane bulunan bir tohum gibidir. Allah, dilediğine kat kat verir...” (Bakara Sûresi, 2:261)

İnanmayan bir kimsenin sapkın zihni; sıçanlar gibi binlerce kat çoğalarak şehrin başına tecavüz, cinayet ve yıkımla bela olacak yalanları, nefreti ve şiddeti kabul ederken, oradaki nüfus da huzura ve barışa ancak hayallerinde ulaşabilirken, onların kalpleri de eğlence panayırlarındaki görüntü bozucu aynalardaki gibi zayıf şişman, şişmanı zayıf, kısayı uzun, uzununu kısa gösterip hakikati tahrif etmekle meşgul olur.

Kalp aynan saf olsun ve sadece hakiki olanı yansısın, böylece oradan bozulmuş hiçbir görüntü yansımaz, zira en kötü hakikat en güzel hayalden evladır.

Hidayet ve başarı ancak ve ancak Allah'tandır ve her şeyin en iyisini Allah bilir.



Denilir ki Allah insandan hayatını, yapılacak bin şey (kesretten kinaye) ve asla yapılmaması gereken bin şeyle geçirmesini istemiş. Hangimiz o bin iyi amelin ve bize yasak olan diğer bin amelin ne olduğunu biliyoruz?

Amellerini tartabileceğin üç tane ahlak terazisi vardır: Kur'ân-ı Kerîm, hadisler (Hz. Peygamberimiz'in kaydedilmiş sözleri ve amelleri) ve (içindeki kendi Kur'ân'ın olan) vicdanın. Allah Teâlâ buyuruyor ki,

“Kendi kitabımı oku. Bugün nefsin hesap görücü olarak sana yeter.”
(İsrâ Sûresi, 17:14)

Kur'ân-ı Kerîm'in bir kısmı, müteşabih âyetlerden oluşmakla ancak çok az sayıda kişi tarafından fehmedilebilir. Kur'ân-ı Kerîm'in bütününün manası o denli engindir ki bütün okyanuslar mürekkep, bütün semalar kâğıt olsa, onu yazmaya yine de yetmezlerdi. Peygamber Efendimiz'in kaydedilmiş amel ve sözlerinden oluşan

ciltlerce eser vardır, ama insan bunların hepsini okusa dahi akılda tutması zordur. Ancak, samimi isen, yaptığının doğru mu yanlış mı olduğu konusunu vicdanına danışmak kolaylaşır. İnsanlardan oluşan bir mahkemede hâkim önüne çıkmaktan korkuyorsun. Şüphesiz ki yakın bir zamanda kıyamet gününde, yüce hâkimi Allah Teâlâ, savcılarını, en ufak amellerimizi dahi kaydeden melekler, savunma avukatları da, -şayet buna layık olabilirsek- peygamberler ve veliler olan ilâhî bir mahkemeye çıkacağız. Şahitler ise bizzat kendi azalarımız olacaklar: Gözler, kulaklar, diller, eller ve ayaklar ve bütün amellerimiz aleyhimize şahadet edeceklerdir. Allah Resûlü buyuruyorlar ki,

“O günde amellerinize cismani bir suret ve şekil verilecek. Bir bir gelerek size, ‘Ben senin filanca amelinim’ diyecekler. Melekler de son nefesinizi verdiğiniz ana kadar yaptıklarınızın kaydını ortaya dökcekler ve öldüğünüz hâl üzere haşredileceksiniz.”

Şöyle de buyurmuşlardır:

“Ölüm hâline gelmeden tövbe ediniz, zira Allah o kadar geç tövbeyi kabul etmez. Ancak o ana kadarki hayırlı amel ve günahlarınız hesaba katılır ve o ana kadarki dua ve tövbeleriniz kabul görür.”

Allah Teâlâ şöyle buyuruyor:

“Yoksa (makbul bir) tevbe, o günahları işleyip de, nihayet onlardan birine ölüm gelince, ‘Şüphesiz ben şimdi tevbe ettim!’ diyenler için değildir...” (Nisa Sûresi, 4:18)

Tövbe için bekleyemezsiniz, çünkü tövbe zaman ister, belli şartları vardır ve çok ciddi gayret gerektirir. “Esağfirullah, tövbe ya Rabbi!” demek yetmez. Evvela kişi yaptığının farkında olmak, sonra bunun yanlış olduğunu bilip ikrar etmek, sonra bundan pişman olmak, sonra da bunu tekrar işlememeye samimiyetle karar verip Allah’ın yardımını istemek zorundadır. Fakat bütün bunlar dahi, kişi yanlış amelini tamir edene, düzeltene kadar fayda etmez. Aldığını iade et, kırdığın kalbi tamir et, yıktığını yeniden yap...

Denilir ki, kişinin tövbesinin kabul edilmiş olduğunun işareti, o günahı bir daha asla işleyemez hâle gelmesidir.

Tövbe et ve servetinin, şöhretinin, ayrıca bu âlemde kendilerine güvendiğin ve bel bağladığın ailenin, eşinin dostunun sana hiçbir yardımının dokunamayacağı o günün geleceğini asla aklından çıkarma. Ancak Allah'a imanın, başkalarına O'nun hatırına ettiğin hizmetlerin, O'na olan teslimiyet ve muhabbetin sana O'nun rahmetini kazandıracak; Resûlü'ne olan muhabbet ve itaatın de O'nun şefaatine nail olmanı sağlayacaktır.

Ve Allah Resûlü şöyle buyuruyor:

“Kıyamet gününde hesaba çekilmeden önce kendini hesaba çek.”

Yaratan, mahlûkatı yarattı ve âyetlerini (işaretlerini), insana bir hatırlatıcı olmak üzere her yere yerleştirdi. En başından itibaren, bu hayatı nasıl yaşamamız gerektiğini bize talim buyurmakta... İlk insan olan Babamız Âdem'in başına gelen şeyi bize bir ders olarak gösterdi: İlâhî ahengi bozar da yasak meyveden yersen sürülür ve cezalandırılırsın. Fakat, “kendi nefesine zulmetmek” günahını fark eder ve af dilerse, affa uğrarsın.

İnsanlık tarihi boyunca Âdem evladı tekrar tekrar ilâhî kanunu çiğnemiş ve Rabb, sonsuz merhametiyle, bize ilâhî ahengi yeniden takip edebilmenin yolunu öğretmek ve insanı yaratılmışların en şerefli olarak yarattığını göstermek maksadıyla tekrar tekrar uyarıcı, hatırlatıcı nebiler irsal etmiştir. Bize akıl vermiş ve bizi halifesi yaparak her şeye efendi kılmış ama, “Efendilerin en hayırlısı, kendisine hizmet edenlere hizmetçi olandır” düsturunu takip etmemizi emretmiştir. Bize tavsiyesi şu takip eden âyetlerdedir:

“Asr'a yemin olsun! Şüphesiz ki insan, gerçekten hüsrandır! Ancak iman edip salih ameller işleyenler, birbirlerine hakkı tavsiye edenler ve birbirlerine sabrı tavsiye edenler müstesnadır. (Asr Sûresi)

Ey başına akıl, iman, vicdan ve ihsan taçları konmuş olan! İnsanı, suret kabuğunun altındaki bir boşluk, bir yokluk olarak

görmeyesin. Bütün insanlara hürmet et. Rabb Teâlâ Hazretleri insanı Kendi suretinde yarattığını beyan buyuruyor; göze görünen o zayıf, iki ayak üstünde dik duran suretten ibaret görme insanı... Allah, ona Kendi ruhundan ruh üfledi. İnsanın üstünlüğü ve layık olduğu hürmet ne zâhirî güzelliğı ne de servet ve şöreti içindir; ancak ve ancak taşıdığı ilâhî ruh içindir.

İnsan bu dünyayı terk ettiği zaman, bedeni terk etmiş bulunan ruha hürmeten, ruha ev sahipliğı yapmış ev mesabesinde olan kabuğı yıkayıp temizler, sarıp sarmalarlar ve sonra da toprağı kazılmış bir çukura defnederler. Ancak, ruh şöyle diyerek ana vatanına, yani Rabb'ine rücu eder:

"... Şüphesiz ki biz Allah'a aitiz ve O'na döneceğiz." (Bakara Sûresi, 2:156)

Zamana tabi olan beden gün be gün değışir; doğar, büyür, güçlenir, yaşlanır, buruşup küçülür, zayıflar ve en sonunda dağılır gider. Tıpkı diğere maddi şeyler gibi o da hava, su, toprak ve ateş olmak üzere dört unsurdan oluşur, bunlardan oluşan her bir şey gibi nihayet çürüyüp dağılır. Toprak toprağı, su suya, hava havaya karışır ama ateş kalır.

Kısacası beden, tabiatı gereğı ateşte yanar ama ruhları bedenlerine nüfuz etmiş ve böylece bedenleri şeffaflaşmış, ruhlaşmış kişiler bu hâlden müstesnadır. Onlar, Allah'ı sevip O'nun için yaşayan ve böylece "ölmeden önce ölme" sırrına erenlerdir.

Peygamber Efendimiz'in buyurduğu gibi,

"Müminler ölmezler. Bir yerden bir yere göç ederler."

Rabb'iyile yaşayan kişiler asla ölmezler. Allah Teâlâ buyuruyor ki,

"... O'nun zatından başka her şey yok olacaktır. Hükiim yalnızca O'nundur ve kesinlikle O'na döndürüleceksiniz." (Kasas Sûresi, 28:88)

Şimdi, gafletten uyan! Ruhlar bir âlemden bir âleme geçerken bazı duraklarda cem olur ve orada şekle/surete bürünerek bir hüviyet sahibi olurlar. Hakikatini Allah bilir fakat arifler, böyle üç durak olduğunu söylüyorlar: Birincisi, Allah'ın ruhlara, maddeyi yaratmazdan evvel toplayarak, "Ben sizin Rabb'iniz değil miyim?" diye hitap buyurduğu, ruhların da "Evet, Rabb'imizsin!" dediği yer. Burada ruhlar, kulluk hüviyeti kazandılar. Sonra ruh, ana rahmindeki dört aylık cenine bu hüviyetle girer. İnsanın ömrü boyunca ruhun sureti, o dört aylık cenininkiyle aynıdır.

İnsanın ölümü üzerine ruh başka bir şekle dönüşür ve diğer bütün ruhlarla Araf'ta toplanır. Bu, ikinci buluşma yeridir. Maddeden oluşan her şey tamamen zeval bulana ve böylece yaratılmış kâinatta hayat sahibi hiçbir kimse kalmayınca kadar ruhlar orada ikamet ederler. Bazısı da bundan yüz sene fazla ikamet eder, demişlerdir. Sonra orada kırk gün yağmur yağar ve topraktan fıskıran ağaçlar gibi bütün ölümler kabirlerinden kalkarlar. O son hüküm gününde ruhlar, bedenlerinin öldükleri günkü şeklini alır ve üçüncü kere toplanırlar.

Bunun hakikatini kabul etmeyenler için Rabb'imiz şöyle buyuruyor:

"Andolsun insanı biz yarattık ve nefsinin kendisine fısıldadıklarını biliriz. Ve biz ona şah damarından daha yakınız." (Kaf Sûresi, 50:16)

"Biz ilk yaratmada acizlik mi gösterdik? Doğrusu, onlar yeni bir yaratılıştan şüphe içindedirler." (Kaf Sûresi, 50:15)

"Şüphesiz Biz diriltir ve Biz öldürürüz. Dönüş de ancak Biz'edir." (Kaf Sûresi, 50:43)

ve,

"Biz onların söylemekte olduklarını en iyi bileniz; sen ise onların üzerinde bir zorlayıcı değilsin; o hâlde tehdidimden korkanlara Kur'ân ile nasihat et!" (Kaf Sûresi, 50:45)

Kadere inan. İlâhî intizam öyledir ki onu hiçbir şey değiştirezmez; o, Allah'ın iradesidir. Bu yaratılmış âlemdeki hiçbir şey boşa olmadığı gibi tek başına bırakılmış da değildir. Ve O'nun en yüce mahlûku olan insan da kesinlikle tek başına, kontrolsüz bir şekilde bırakılmış değildir. Her an, her nefes, her kalp atışı O'nun elindedir. Bunu, nefesin ve kalp atışın bilir: Her bir nefes alışta "Hay!" dersin, her bir nefes veriş ise ism-i Zat olan "Hû!"dur. Vücudun da O'nun sana üflediği nefes olan ruhtan haberdardır. Damarlarınla üstüne yazılmış "lâ ilâhe illallah" ile kalbin günde yüz binlerce kere her bir atışta "Hakk, Hakk, Hakk..." diye çarpmakta... Ama sen bunu anlamıyorsun. Neden kabul etmiyorsun ki? Kalbini ve akciğerlerini, şu üzerinde buldukları hâlden kendi iradenle evirip çevirebilir misin? Aynı şekilde hayatın da zamansız bir zamanda yazılıp tayin edilmiştir; buna ister inan ister inanma... şüphesiz ki bu, senin fitratının/yaratılışının bir parçası olarak seninle birlikte doğmakta... O yüzden onu inkâr etmekten eline gececek olan nedir? Yoksa senin için en iyisinin ne olduğunu bildiğini, seni ve diğer her şeyi yaratmış olandan daha iyi bir takdir ve tasarrufta bulunabileceğini mi düşünmekteisin? Hâlbuki Rabb'in, "*Sizin için en hayırlı olanı siz bilmezsiniz, Ben Azîmü'ş-şan bilirim*" buyurmakta...

şöyle de buyurmakta:

"Oysa göklerde ve yerde kim varsa isteseler de istemeseler de kendileri de gölgeleri de sabah akşam Allah'a secde etmekte." (Ra'd Sûresi, 13:15)

İman müessesesinde Allah'a itaat edenler için ümit, kendi kaderinin efendisi olduğunu hayal eden kâfirler için de zarar ve ızdırıp vardır. Selâmet, bütün hayırların ve nefislerimize pek de hoş gelmediği için şer olarak algıladıklarımızın dahi ancak Allah'tan geldiğine iman etmektedir. Selâmet, razı olmakta ve Rabb'imizin itaatimizi tabi tuttuğu imtihanlarda sabır göstermektedir. Selâmet, O'na olan muhabbetimizdedir ve daima O'na karşı hamd ve şükür hâlinde bulunmaktadır. Bu teslimiyet, aslında çok da zor değil,

zira hayat zaten böyle: Bardağın “yarısı boş” olduğu zamanlarda Allah’a gücenenlerden olmayalım.

İman etmeyen bir kişiyle olan münazarasında Cenâb-ı Ali^(kv) Efendimiz şöyle dediler:

“Ben Allah’a ve ahiretteki ebedî hayata inanıyor ve son hüküm gününde Rabb’ime saf olarak ve mahcup olmayacak bir hâlde mü-laki olabilmek için iyi ve ahlaklı bir hayat yaşamaya çalışıyorum. Eğer senin inandığın gibi bunların hiçbiri gerçek değilse benim kaybım nedir? Ama bu hayattaki yaşamın haricinde hiçbir şey olmadığına inanan sen, bu dünyayı terk edip de başka bir hayata gözlerini açtığın zaman uğrayacağın hüsrânı bir düşün bakalım: Hangi yüzle Rabb’inin karşısına çıkacaksın? Cehennem ateşlerinin dehşetine gark olma riskini almaya değer mi? Senin bundaki kârın nedir?”



Zaman içinde mukayyet olan bu dünya hayatına nereden geldiğimizi ve nihayet nereye gideceğimizi arayıp bulmak için aklımızı kullanmalıyız. Kim olduğumuzu, burada neden bulunduğumuzu öğrenmeli ve Rabb’imizi bulmalıyız. Rabb’imizi bilmeden, tanımadan bu hayatı yaşayamayız, ayrıca O’ndan gafil bir hâlde selâmet ve saadete ermek de imkânsızdır. Ayrıca gözlerimizi ve kulaklarımızı O’na karşı kapatıp tıkasak da etrafımızdaki her bir şey O’na zikir ile hamd ü senâ etmekte... Buyuruyor ki,

“Yedi gök, yer ve bunların içinde bulunanlar Allah’ı tesbih ederler. Her şey O’nu hamd ile tesbih eder. Ancak, siz onların tesbihlerini anlamazsınız. O, Halîm’dir (hemen cezalandırmaz, mühlet verir), çok bağışlayandır.” (İsra Sûresi, 17:44)

Bize gelen her şey ve elimizdeki her şey O’nun ihsanlarıdır. En iyi ihtimalle bize gelen iyi şeylerin bazen farkına varırız fakat açık bir talih, mutluluk ve dünyevi zenginlikler putlarımız hâline gelerek, Rabb’imizin keremine dair bizlere birer işaret olmak yerine bizi O’ndan perdeliler. Rabb’imizin ihsanlarının gerçekten bizim

olduğu ve bize faydalı olduğu tek zaman onları ihtiyaç sahipleriyle paylaştığımız zamandır: Sadaka, en büyük kerem ve ihsan sahibi Rabb'imize şükür ve hamdimizin gerçek ifadesidir. Denilir ki:

“Hayatın başı da sonu da Rabb'imize minnet etmektir.”

Kim olduğunu ararken sana yardımcı olacak şey, hayat sahibi olduğuna memnun ve mteşekkr olmaktır. Allah'ın güzel isimlerden bir tanesi de “el-Hamd”, yani hakiki minnetin ancak Kendisine olması gereken “hamd  senaya layık olan”dır. Günlük beş vakit namazımızda eda ettiğimiz kırk rektta “*elhamdillahi rabbi'l-lemn*” diyoruz. İini dolduramadığımız kuru sözlerden başka kastettiğimiz nedir? Ağzından çıkanı kulağın duysun! Allah'a kıldığımız namazlarımızda samimi olalım; hiç olmazsa “Hamd, ancak âlemlerin ve içlerindeki her şeyin Rabb'i olan Allah'a aittir” derken... Allah, Rabb'l-mslimn değil, Rabb'l-lemn olmakla bütün insanlığın Rabb'idir. Ancak hiçbirimiz O'na layık olduğu şekilde hamd ve şkrde bulunamayız. Her şeyin sahibine hakiki manada şkredebilme imkn ve kapasitesine kimse malik değildir. Fakat belki de O'nun tarafından makbul bulunacak bir minnettarlık ifadesi, üstümüze yağdırdığı nimetleri ihtiyaç sahipleriyle paylaşmak olabilir: sağ elinin verdiğini sol elinin duymayacağı şekilde, teşekkür beklemeksizin ve sadece hakikatte verenin rıza ve hatırını gözetererek...

Allah Teâlâ hatalarımızı affetsin, bizlere rahmet etsin, sırat-ı müstakimde bizlere inayet eylesin ve âlemlere rahmet olarak gönderdiği Hz. Muhammed Mustafa *sallallahu aleyhi ve sellem*'in şefaatine nail eylesin.

Amin!